

[illegible]

ואלו ספרות בגובה הלטינית 1234567890 Latin height figures

"כל ימי - כך מספר בנימין השלישי בעצמו - כל ימי נתגדלתי בק"ק בטלון, דמתקריא טונוידיבקה, בה היתה הור-תי ולידתי, בה למדתי ודעה קניתי, ובה נשאתי, למזל-טוב, את זוגתי הצנועה מרת זלדה תחיה." בטלון היא עיר קטנה באחד המקומות הנשכחים מרגל אדם, ודבר אין לה כמעט עם הישוב, וכשיזדמן לשם פעמים אחד מעוב-רי-דרך, משגיחים לו מן החלונות ומציצים מן החרכים, משתוממים ומשתאים: מי הוא זה ומאין זה, מה לו פה ומי לו פה, ולמה נתכוון בביאתו? מפני שביאה בעלמא בלא כלום אי אפשר, וכי לחנם נושא אדם את רגליו והולך ובא על לא דבר! מסתמא יש דברים בגו, ואין המקרה הזה אומר אלא דרשני - הבה נתחכמה לו!... והנה המור-לה וקול דברים ובטלונים נאספים - זה בא בחכמתו וזה בבקיאותו בהויות-העולם, ולהשערות וסברות אין קץ. ישישים עומדים ומספרים לדוגמא מעשה בפלוני ופלוני שנזדמנו לקק"ם בשנת כך וכך. מנבלים את פיהם במי-לי-דביחותא, שהשתיקה יפה להן. הגברים מחזיקים איש בפאת-זקנו ומשחקים; זקנות עושות עצמן כועסות וגוערות בהלצנים בנזיפה וגיוחך כאחד; נשים צעירות משפילות ראשן, יד לפה ושוחקות בתרועה. השיחה בענין זה מתגלגלת מבית לבית, ככדור של שלג, ובדרך הלוכה היא מתגדלת יותר ויותר עד שהיא מתגלגלת ובאה ללשכת אחורי התנור בבית-המדרש, לאותו מקום שהוא מקלט לכל מיני שיחות וסודות בעסקי משפחה, במילי-דשמיא ובמילי-דעלמא - בעניני המדינות, בשומת עשרו של קורח ורכושו של רוטשילד ושאר הנגידים המפורסמים, ובס-פורי-מעשיות על עשרת השבטים ועל "היהודים האדמונים" וכיוצא בהם - ושם יעיין בהם ועד מיוחד של בטלנים יהודים בעלי-צורה, שמפקירים נשיהם ובניהם ועוסקים בכל הענינים הללו באמת ואמונה, שלא על מנת לקבל שכר על טרחם ועמלם אפילו פרוטה אחת. מלשכת אותו בית-דין של מטה הענינים הולכים פעמים ועולים לבית-דין של מעלה על האיצטבא העליונה בבית-המרחץ ונחתכים שם במותב פני העיר ובעלי-הבתים החשובים. התוגר כמעט שלא היה נפגע פעם אחת בישיבה של מעלה זו, ואלמלא פרקליטים אחדים שהיו לו שם אותה שעה מי יודע מה היה בסופו, ורוטשילד העלוב אף הוא כמעט שלא הפסיד בענין רע ממון הרבה, כדי עשרה או עשרים מיליון, ונעשה נס ונתגברה החמימות על האיצטבא העליונה בהיסח-הדעת והיתה שעת רצון לזכות אותו בריוח מרובה של אלפי-אלפים אדומים בבת-אחת!

ובעצמם בני העיר בטלון רובם ככלם אביונים גדולים וקבצנים נוראים, לא עליכם, אבל הכל מודים שהם אביונים שמחים, קבצנים טובי-לב, ובעלי-בטחון משונים. כשאתה שואל את הבטלוני: רבי יהודי, במה אתה עוסק וממה אתה ניזון? הוא עומד מבולבל ואינו יודע מה להשיב. ולאחר שנתישבה דעתו עליו הוא משיב לך בגמגום כהאי לישנא:

- ניזון, ממה אני ניזון, למשל? הבל הבלים! יש אלהים, אומר אני לך, למשל, היושב וזן את כל בריותיו בטובו הגדול. מזון לא חסר ואל יחסר לנו, אומר אני לך, למשל.

- אף על פי כן עסקך במה? איזו אומנות או פרנסה מן הפרנסות בידיך?

- יהי שם ה' מבורך. אני, כשם שאני לפניך בקומתי וצביוני, למשל, מתנה טובה יש לי מאת השם יתברך: פרקי נאה וקולי נעים! והריני עובר לפני התבה ומתפלל מוספים בימים הנוראים באחת העירות בסביבה זו. מוהל אומן אני ונוקד מצות, שאין דוגמתי בעולם, ופעמים מזווג זווגים אני, גם אחוזת-עולם לי - כמו שאתה רואה אותי, למשל - מקום לשבתי בבית הכנסת. אגב יש עמי בביתי - יהא נא הדבר כמוס עמנו - מעט משקה, למשל, יי"ש למכירה, שממשיך לי שפע פורתא, גם עז חולבת לי, אל תשלט בה עינא בישא, ואף היא תשפיע לי מעט מדדיה, וגם יש גואל קרוב לי בסביבה זו, איש אמיד ואדם חשוב, ואף הוא חונן ונותן, באונס או ברצון, וחוזר ונותן בשעת הדחק. וחץ לזה אני אומר לך, למשל, הבורא יתברך שמו הוא אב הרחמים וישראל רחמנים בני רחמנים, אומר אני לך, למשל, ומה יתאונן אדם חי?...!

אף על זה ראויים הבטלונים לשבח, שהם שמחים בחלקם ואינם מן המהדרין כל כך באכילה ובהלבשה. אפילו אם הקפוטה של שבת, למשל, קרועה ומדולדלת ושוליה מזוהמים בטיט - אין חוששין לכך, העיקר שהיא בגד משי ומבהקת, ואם היא נעשית ככברה קרעים-קרעים בכמה מקומות והעור מציץ בהם, מה איכפת לנו, ולמאי נפקא מינה? מי פתי יעמד ויסתכל בזה? ולא יהא זה כ"פיאעטס" - במה גרע כחו של עור-הגוף מעקבות מגולין, וכי תפוח-עקבו של אדם לאו עור ובשר הוא? פת קיבר ותבשיל של גריסין למי שיש לו - סעודה מספקת וטובה היא, ואין צורך לומר "חלה" של סולת נקיה עם צלי "רוסילפלייש" בערב-שבת, למי שזוכה לכך, זהו ודאי מאכל מלכים, שאין בעולם יפה ממנו. וכשאתה עומד לפנייהם ומספר, למשל, בשאר מטעמים ומיני מזונות, מלבד דגים ורוטב וצלי-קדירה ולפת, הרי דבריך נראים להם תמוהים ומשונים, וכל אחד מלגלג ואומר בדברי-חידודין כאלו אתה שוטה ומשטה בהם בדברי-הבאי - עורבא פרח, שכוי פרח באויר והטיל ביצה! חרוב שניטל לברכה בחמשה עשר בשבט, זהו אצלם המשובח בפירות הארץ, שאין כיוצא בו. כיון שרואים אותו - זכר ארץ-ישראל לפנייהם בא, מסתכלים ומסתכלים בו ונאנחים, עיניהם ליה ואומרים: הוי, ותוליכנו, אבינו אב הרחמן, קוממיות - קוממיות בכל דקדוקיה וכוונותיה, לארצנו - שהחרובין מאכל עזים שם... ומעשה אדם מישראל, שהביא פעם אחת למקור מנו תמר, ויהי לפלא, והיו כל בני העיר, למקטנם ועד גדולם, רצים לראותו. נטלו את החומש והראו בו באצבע, שהתמר, תמר זה, כתוב בתורה! אטו מילתא זוטרתא היא, זה התמר הרי הוא מארץ-ישראל!... הביטו לו - וארץ-ישראל נצנצה במחזה לנגד פניהם: הנה עוברים את הירדן! הנה מערת המכפלה! הנה קבר רחל אמנו! הנה כותל-מערבי! הנה טובלים ושולקים ביצים בחמי-טבריא! הנה עולים על הר-הזיתים, אוכלים חרובים ותמרים עד בלי די, ונותנים לתוך הכלים מלא חפנים מעפר הארץ!... אוי, אוי, היו נאנחים, ועיניהם מקור דמעה.

וְהִי הַיּוֹם וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה תַּחַת תְּאֵנָה בְּגֵנוֹ, לְנוֹם אֶת־תְּנוּמַת הַצִּהְרִים, וַשְּׁנֵי שׁוֹמְרֵי רֹאשׁוֹ עוֹמְדִים עָלָיו דּוֹמָם מְרֹאשׁוֹתָיו וּמִנְפְּנָפִים בְּמִנִּיפּוֹת, לְהָשִׁיב מַעְלָיו אֶת־הַזְּבוּבִים. וְהִי אַךְ נֶאֱחָזוּ שְׁמוּרוֹת עֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲבֹר דְּבוּרָה קִטְנָה מְשׁוֹטְטָה, וְהִיא לֹא הִשְׁגִּיחָה בְּמִנִּיפּוֹת, וַתֵּרֶד וַתִּשָּׁב עַל אֵף הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲקָצֶהוּ. וַיִּיקֶץ שְׁלֹמֹה וַיִּתֵּר מִמְּקוֹמוֹ. וַיַּדַּע אֶת־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה לוֹ, וַיִּחַר אָפּוֹ. כִּי חַד הִקְאָב מָאֵד – כְּפִי הַמַּאֲכָלֶת! וְגַם אָפּוֹ בָּצַק וַיֵּאָדֶם כְּרֵמוֹן. וַיִּבְקֹשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּת הַמֶּרִי לְיִסְרָה לְפָדוֹנָה; וַיַּחֲפֹשׂ וַיִּמְשֹׁשׁ – וַאֲיַנְנָה, כִּי עַד כֹּה וְעַד כֹּה וְהַפּוֹחֲזֵת נִמְלָטָה עַל נַפְשָׁהּ וַתַּעֲלֶם. וְאַף הַמֶּלֶךְ עוֹדְנוֹ תוֹפֵחַ וְצָבָה מְרַגֵּעַ לְרַגֵּעַ, וַיִּפְרָץ לָרֵב, עַד הִיּוֹתוֹ כְּשׂוּאָה. וַיִּזְעַף לֵב הַמֶּלֶךְ בְּקִרְבּוֹ וְכָל־פָּנָיו הִפְכוּ חֲמָץ. אַזְּ יָצָה הַמֶּלֶךְ בַּחֲמָתוֹ לְהַבְהִיל אֶלְיוֹ אֶת־כָּל־הַדְּבוּרִים וְאֶת־כָּל־הַצָּרְעִים וְאֶת־כָּל־הַגְּזִים וְאֶת־כָּל־הַיִּתּוּשִׁים וְאֶת־כָּל־הַיִּבְחוּשִׁים וְאֶת־כָּל־הַבִּקּוֹת הַדִּשְׁקוֹת וְהַדִּשְׁקוֹת מִן הַדִּשְׁקוֹת אֲשֶׁר בְּגֵנוֹ וְאֲשֶׁר בְּכָל־סְבִיבוֹתָיו, הַקְּרוּבִים וְהַרְחוּקִים. וַיִּחְרְדוּ מִסְּגִיחָם וּמִכְּוִירוֹתֵיהֶם כָּל־הַדְּבוּרִים וְכָל־הַצָּרְעִים וְכָל־הַיִּתּוּשִׁים וְכָל־יֵתֶר בְּגֵי הַזְּמֻמִּים לְמִיגִיחָם, וַיִּנְהָרוּ מֵאֲשֶׁרֵהֶם שֵׁם מִקְרֹב וּמִרְחוֹק, וַיִּרְדּוּ אֶל הַמֶּלֶךְ מִחֲנוֹת מִחֲנוֹת, הַמוֹנִים הַמוֹנִים, כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֵב, מִלִּקְחָה מִלִּקְחָה וּנְחִילָה, מִחֲנָה מִחֲנָה וּנְגִידוֹ, וְכָלֶם בְּהוֹלִים, וְכָלֶם הוֹמִים, וְכָלֶם מְזַמְּזִים, וְכָלֶם שׁוֹקֵקִים, מִשְׁתָּאִים לְדַעַת: מָה הַדְּבָר? מָה־זֶּה וְעַל מָה־זֶּה?

וְהַמֶּלֶךְ בַּחֲרוֹת אָפּוֹ רָסַע בְּרִגְלָה וַיִּקְרָא:

”הֵס!”

וַדְּמַת אֱלֹהִים נִפְלָה פְתָאם בְּכָל־הַמִּחְנוֹת. אֵין נוֹדֵד כְּנָף וּמְזַמֵּם. אַזְּ הִפְּרִי וַיַּדְעוּ כָּלֶם כִּי אַכֹּן גְּדוֹל וְעָצוֹם הָאֵף, עָצוֹם וְרֵב עַד מָאֵד.

וְאַף הַמֶּלֶךְ פָּשָׁה בִּינְתִים הוֹסֵף וּפָשָׁה וַיְהִי כְּנֹאֵד מִמֶּלֶךְ עַד שִׁפְתּוֹ חֲדוּדִי זְכוּכִית וּמִחֲסִים דִּשְׁקִים וְלוֹהֲטִים הַבּוֹקְעִים לְצֹאת. וַיִּצְעַק הַמֶּלֶךְ בְּכֹאבוֹ וּבַחֲמָת אָפּוֹ הַבּוֹעֵר:

”מִי בָּכֶם בֶּן הַבְּלִיעַל אוֹ בֵּת נַעֲוֹת הַמִּרְדּוֹת אֲשֶׁר מְלֹאוֹ לָבוֹ, אוֹ מְלֹאָה לִבָּהּ, לַעֲשׂוֹת לַמֶּלֶךְ כֹּה!”

וּבְאַמּוֹר הַמֶּלֶךְ ”כֹּה!” וַיַּגַּע בְּהוֹן יָדוֹ אֶל הַנֹּאֵד, כְּמִרְאָה בְּאַצְבָּע: רֹאוּ, מָה עוֹלֵלְתֶם לַמֶּלֶךְ!

רַגַּע הִתְרִישׁוּ הַדְּבוּרִים, כִּי נִדְּהֵמוּ מָאֵד מִפְּחַד הַמֶּלֶךְ וּנְעֻרָתוֹ; וְאוֹלָם בְּרַגַּע הַשְּׁנִי הִתְאַוּשׁוּ מַעַט, וַתַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ חֲרִישִׁית מִמִּחְנָה אֶל מִחְנָה, הַמִּית מִבּוֹכָה וַתִּמְהוֹן לִבָּב; הוּי, הוּי, מִי נְמִי עָשָׂה אֶת הַתּוֹעֲבָה? מִי הוּא זֶז־זֶז וְאִי־זֶז־זֶז הוּא?

וְעַד הֵם מְזַמְּזִים חֲרַשׁ וּדְבוּרָה קִטְנָה הִתְנַשְּׂאָה מִקְרֵב הַמִּחְנָה, וַתִּישֹׁר וַתַּעֲף עַד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֵד וַתֹּאמֶר:

”הִנְנִי בְּיָדְךָ, אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! אֲנֹכִי הַחוּטָאֵת!”

”אַתָּה?! – נָהֵם שְׁלֹמֹה כְּכִפִּיר וְאָפּוֹ כְּלִפִּיד יִבְעֵר – עַל אֵף הַמֶּלֶךְ? וְלֹא יִגְרַת מִפְּנֵי הָאֵף?”

”אַל בָּאֵף, אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! חֲלִילָה לְבֵת אֲמִתָּה מִפֶּגַע בְּצִדּוֹן בָּאֵף מְשִׁים יָי, כִּי רַק מֵאֲנִילָה וּמִבְּלִי דַעַת. וְאִנִּי דְבוּרָה קִטְנָה וְרַכָּה, יָמִי מִסָּפֵר, וְסִכְלָה, סִכְלָה אֲנִי מָאֵד. לֹא לְמִדְתִּי עוֹד דַּעַת לְהַבְחִין בֵּין אֵף לְפָרַח וּבֵין אֵף לָאֵף. וְאַף כִּי אֵף אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר רִיחַ לוֹ כְּשׁוֹשָׁן וּמִרְאָה לוֹ כְּתַפּוּחַ. הִתְחַשֵּׁב לְדְבוּרָה בֵּת לֹא בִּינוֹת לַחֲטָאֵת, אִם בְּשׁוּטָה אַחֲרֵי עֵינֶיהָ חֲמִידָה רַגַּע אֶחָד בְּלִבָּהּ אֵף נִהְדָּר וּמִפְּאָר כָּזָה, וַתַּעֲט אֶלְיוֹ לְמָץ מִמֶּנּוּ קִרְט צוּף?”

בְּחֲמָץ פָּנֵי הַמֶּלֶךְ נָגְלוּ כֹה וְכֹה שְׁנֵים שְׁלֹשָׁה צִחְצוּחִי דְּבִשׁ וְחֲצִי רַגַּע נִדְּמָה כִּי בְּאֶחָד מִן הַקְּמִטִּים הַדִּשְׁקִים אֲשֶׁר מְסָבִיב לְזוּיוֹת שִׁפְתָיו כְּאֵלוֹ חֲתָרָה לַעֲלוֹת גַּם בֵּת־בֵּת־שְׁחוֹק כָּל־שָׁהִיא. אֵין זֹאת כִּי אִם יִשְׁרָה בֵּת־הַדְּבוּרָה הַחֲרוּצָה בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ. וְאוֹלָם הַמֶּלֶךְ זָכַר כְּרַגַּע אֶת־עֲזָזוֹ אָפּוֹ וַיִּרְעַם פָּנָיו וַיֹּאמֶר:

”וַיִּמָּה בְּפִיד עוֹד, הַפּוֹחֲזֵת? רֹאָה אֲנִי כִּי שִׁפְתְּךָ אֲתֵּד. אֵין זֹאת כִּי אִם לְקַחְתָּ אֶת־לְשׁוֹנְךָ מִזְּקִנְתְּךָ אֲשֶׁת לְפִידוֹת, מִנוֹחֲתָה כְּבוֹד.”

וְהַדְּבוּרָה הוֹסִיפָה אֲמֹץ וַתִּדְבֹּר:

”וְלוֹ יְהִי כִּי חֲטָאֵתִי, הֲאֵין תִּפְאָרֶת מְלָכִים נִשָּׂא פֶשַׁע? תִּקְטֹן וַתַּעֲצֹר נָא אָפּוֹ הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ גַּם חֲטָאֵת בֵּת אֲמִתָּה הַדִּלָּה כְּקִטְוֹן שִׁכְלָה וְכִצְעֹר יִמְיָהּ וְהַעֲרִכְתָּ לָהּ אֶת־אַפְּךָ אַךְ הַפַּעַם. וַיִּמִּי יוֹדַע אִם לֹא יָבֵא יוֹם וּמִצָּא אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ חָפֵץ וּמוֹעִיל גַּם בְּקִטְנַת אֲרָץ כְּמוֹנִי וְהַשִּׁיבוֹתִי גְמוּלָה לְאֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ.”

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִצְהִילוּ כֹה אֶת־לֵב הַמֶּלֶךְ עַד כִּי סָרָה כְּמַעַט מַעְלָיו כָּל־רוּחוֹ הִרְעָה, וּבִתְתּוֹ קוֹלוֹ בְּשְׁחוֹק עָנָה וַיֹּאמֶר:

”אִי עֲזַת מִצַּח? הִבֵּד וּמִצָּא הַמֶּלֶךְ חָפֵץ וּמוֹעִיל? אִם אֶת תִּגְמָלִי לוֹ? נוֹסִי כְרַגַּע, וְאִם אֵין...”

עוֹד הַדְּבָר בְּפִי הַמֶּלֶךְ וְהַדְּבוּרָה הִקְטִינָה פֶּרֶשָׁה כְּנִפִּים וַאֲיַנְנָה.

וְאוֹלָם הַמֶּלֶךְ פֶּאֶשֶׁר הִחַל לְצַחוֹק, צַחוֹק צָחֵק עַד אֵין כֹּחַ, וַיִּתְנוּדֵד כְּלוּלָב בִּיד מְנַעֲנְעוֹ מִרֵּב צַחוֹק, וּבִתְתּוֹ יָדָיו עַל חִלְצָיו קָרָא:

”הוּי, הוּי, סִמְכוּנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת! רְפָדוֹנִי בְּתַפּוּחִים! הֲשִׁמַּעְתֶּם? הִיא תִּשָּׁב גְּמוּלָה לַמֶּלֶךְ!...”

וּכְטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בְּצַחוֹקוֹ, וַיִּשָּׂא גַם לְכָל־הַדְּבוּרִים בְּעֵבֹר הַדְּבוּרָה הִקְטִינָה בֵּת הַחִיל וַיִּשְׁלַח מַעְלָיו בְּשָׁלוֹם.

וְהַמֶּלֶךְ מִרַח בְּעֲצַת הָרופָאִים עַל אָפּוֹ אֶת־אֲשֶׁר מָרַח, וַיִּרְפָּא, וַיִּשָּׁב אָפּוֹ וַיְהִי כְּבָרֵאשׁוֹנָה. וּבִרְבַּ הַזְּמִים וְלֹא זָכַר הַמֶּלֶךְ אֶת־בֵּת הַדְּבוּרִים וַיִּשְׁכַּחנָה.

א א א א א א א א א א ב ב ב ב ב ב ג ג ג ג ג ג ד ד ד ד ד ד
ה ה ה ה ה ה ו ו ו ו ו ו ז ז ז ז ז ז ח ח ח ח ח ח ט ט ט ט ט ט
י י י י י י כ כ כ כ כ כ ל ל ל ל ל ל מ מ מ מ מ מ נ נ נ נ נ נ ס ס ס ס ס ס ע ע ע ע ע ע
פ פ פ פ פ פ צ צ צ צ צ צ ק ק ק ק ק ק ר ר ר ר ר ר ש ש ש ש ש ש

ת ת ת ת ת ת ת ת ת ת ת ת

ואלו ספרות בגובה הלטינית 1234567890

"כל ימי - כך מספר בנימין השלישי בעצמו - כל ימי נתגדלתי בק"ק בטלון, דמתקריא טונוידיבקה, בה היתה הורתי ולידתי, בה למדתי ודעה קניתי, ובה נשאתי, למזל-טוב, את זוגתי הצנועה מרת זלדה תחיה." בטלון היא עיר קטנה באחד המקומות הנשכחים מרגל אדם, ודבר אין לה כמעט עם הישוב, וכשיזדמן לשם פעמים אחד מעוברי-דרך, משגיחים לו מן החלונות ומציצים מן החרכים, משתוממים ומשתאים: מי הוא זה ומאין זה, מה לו פה ומי לו פה, ולמה נתכוון בביאתו? מפני שביאה בעלמא בלא כלום אי אפשר, וכי לחנם נושא אדם את רגליו והולך ובא על לא דבר! מסתמא יש דברים בגו, ואין המקרה הזה אומר אלא דרשני - הבה נתחכמה לו!... והנה המולה וקול דברים ובטלונים נאספים - זה בא בחכמתו וזה בבקיאותו בהויות-העולם, ולהשערות וסברות אין קץ. ישישים עומדים ומספרים לדוגמא מעשה בפלוני ופלוני שנזדמנו לקק"ס בשנת כך וכך. מנבלים את פיהם במילי-דבדיחותא, שהשתיקה יפה להן. הגברים מחזיקים איש בפאת-זקנו ומשחקים; זקנות עושות עצמן כועסות וגוערות בהלצנים בנזיפה וגיוחך כאחד; נשים צעירות משפילות ראשן, יד לפה ושוחקות בתרועה. השיחה בענין זה מתגלגלת מבית לבית, ככדור של שלג, ובדרך הלוכה היא מתגדלת יותר ויותר עד שהיא מתגלגלת ובאה ללשכת אחורי התנור בבית-המדרש, לאותו מקום שהוא מקלט לכל מיני שיחות וסודות בעסקי משפחה, במילי-דשמיא ובמילי-דעלמא - בעניני המדינות, בשומת עשרו של קורח ורכושו של רוטשילד ושאר הנגידיים המפורסמים, ובס-פורי-מעשיות על עשרת השבטים ועל "היהודים האדמונים" וכיוצא בהם - ושם יעיין בהם ועד מיוחד של בטלנים יהודים בעלי-צורה, שמפקירים נשיהם ובניהם ועוסקים בכל הענינים הללו באמת ואמונה, שלא על מנת לקבל שכר על טרחם ועמלם אפילו פרוטה אחת. מלשכת אותו בית-דין של מטה הענינים הולכים פעמים ועולים לבית-דין של מעלה על האיציטבא העליונה בבית-המרחץ ונחתכים שם במותב פני העיר ובעלי-הבתים החשובים. התורג כמעט שלא היה נפגע פעם אחת בישיבה של מעלה זו, ואלמלא פרקליטים אחדים שהיו לו שם אותה שעה מי יודע מה היה בסופו, ורוטשילד העלוב אף הוא כמעט שלא הפסיד בענין רע ממון הרבה, כדי עשרה או עשרים מיליון, ונעשה נס ונתגברה החמימות על האיציטבא העליונה בהיסח-הדעת והיתה שעת רצון לזכות אותו בריווה מרובה של אלפי-אלפים אדומים בבת-אחת!

ובעצמם בני העיר בטלון רובם ככלם אביונים גדולים וקבצנים נוראים, לא עליכם, אבל הכל מודים שהם אביונים שמחים, קבצנים טובי-לב, ובעלי-בטחון משונים. כשאתה שואל את הבטלוני: רבי יהודי, במה אתה עוסק וממה אתה ניזון? הוא עומד מבולבל ואינו יודע מה להשיב. ולאחר שנתישבה דעתו עליו הוא משיב לך בגמגום כהאי לישנא:

- ניזון, ממה אני ניזון, למשל? הבל הבלים! יש אלהים, אומר אני לך, למשל, היושב וזן את כל בריותיו בטובו הגדול. מזון לא חסר ואל יחסר לנו, אומר אני לך, למשל.

- אף על פי כן עסקך במה? איזו אומנות או פרנסה מן הפרנסות בידך?

- יהי שם ה' מבורך. אני, כשם שאני לפניך בקומתי וצביוני, למשל, מתנה טובה יש לי מאת השם יתברך: פרקי נאה וקולי נעים! והריני עובר לפני התבה ומתפלל מוספים בימים הנוראים באחת העירות בסביבה זו. מוהל אומן אני ונוקד מצות, שאין דוגמתי בעולם, ופעמים מזווג זווגים אני, גם אחוזת-עולם לי - כמו שאתה רואה אותי, למשל - מקום לשבתי בבית הכנסת. אגב יש עמי בביתי - יהא נא הדבר כמוס עמנו - מעט משקה, למשל, יי"ש למ-כירה, שממשיך לי שפע פורתא, גם עז חולבת לי, אל תשלט בה עינא בישא, ואף היא תשפיע לי מעט מדדיה, וגם יש גואל קרוב לי בסביבה זו, איש אמיד ואדם חשוב, ואף הוא חונן ונותן, באונס או ברצון, וחוזר ונותן בשעת הדחק. וחוף לזה אני אומר לך, למשל, הבורא יתברך שמו הוא אב הרחמים וישראל רחמנים בני רחמנים, אומר אני לך, למשל, ומה יתאונן אדם חי?...

אף על זה ראויים הבטלונים לשבח, שהם שמחים בחלקם ואינם מן המהדרין כל כך באכילה ובהלבשה. אפילו אם הקפוטה של שבת, למשל, קרועה ומדולדלת ושוליה מזוהמים בטיט - אין חוששין לכך, העיקר שהיא בגד משי ומבהקת, ואם היא נעשית ככברה קרעים-קרעים בכמה מקומות והעור מציץ בהם, מה איכפת לנו, ולמאי נפקא מינה? מי פתי יעמד ויסתכל בזה? ולא יהא זה כ"פיאעטס" - במה גרע כחו של עור-הגוף מעקבות מגולין, וכי תפוח-עקבו של אדם לאו עור ובשר הוא? פת קיבר ותבשיל של גריסין למי שיש לו - סעודה מספקת וטובה היא, ואין צורך לומר "חלה" של סולת נקיה עם צלי "רוסילפלליש" בערב-שבת, למי שזוכה לכך, זהו ודאי מאכל מלכים, שאין בעולם יפה ממנו. וכשאתה עומד לפנייהם ומספר, למשל, בשאר מטעמים ומיני מזונות, מלבד דגים ורוטב וצלי-קדירה ולפת, הרי דבריך נראים להם תמוהים ומשונים, וכל אחד מלגלג ואומר בדברי-חידודין כאלו אתה שוטה ומשטה בהם בדברי-הבאי - עורבא פרח, שכוי פרח באויר והטיל ביצה! חרוב שניטל לברכה בחמשה עשר בשבט, זהו אצלם המשובח בפירות הארץ, שאין כיוצא בו. כיון שרואים אותו - זכר ארץ-ישראל לפנייהם בא, מסתכלים ומסתכלים בו ונאנחים, עיניהם ליה ואומרים: הוי, ותוליכנו, אבינו אב הרחמן, קוממיות - קוממיות בכל דק-דוקיה וכוונותיה, לארצנו - שהחרובין מאכל עזים שם... ומעשה אדם מישראל, שהביא פעם אחת למקומנו תמר, ויהי לפלא, והיו כל בני העיר, למקטנם ועד גדולם, רצים לראותו. נטלו את החומש והראו בו באצבע, שהתמר, תמר זה, כתוב בתורה! אטו מילתא זוטרתא היא, זה התמר הרי הוא מארץ-ישראל!... הביטו לו - וארץ-ישראל נצנצה במחזה לנגד פניהם: הנה עוברים את הירדן! הנה מערת המכפלה! הנה קבר רחל אמנו! הנה כותל-מערבי! הנה טובלים ושולקים ביצים בחמי-טבריא! הנה עולים על ה-הזיתים, אוכלים חרובים ותמרים עד בלי די, ונותנים לתוך הכלים מלא חפנים מעפר הארץ!... אוי, אוי, היו נאנחים, ועיניהם מקור דמעה.

וְהִי הַיּוֹם וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה תַּחַת תְּאֵנָה בְּגִנוֹ, לָנוּס אֶת־תְּנוּמַת הַצִּהָרִים, וּשְׁנֵי שׁוּמְרֵי רֹאשׁוֹ עוֹמְדִים עָלָיו דּוֹמָם מֵרֹאשׁוֹתָיו וּמִנִּפְנֵפִים בְּמִנִּיפּוֹת, לְהִשָּׁיב מַעְלֵיו אֶת־הַזְּבוּבִים. וְהִי אַךְ נֶאֱחָזוּ שְׁמוּרוֹת עֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲבֹר דְּבוּרָה קִטְנָה מְשׁוֹטְטָה, וְהִיא לֹא הִשְׁגִּיחָה בְּמִנִּיפּוֹת, וַתֵּרֶד וַתֵּשֶׁב עַל אֵף הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲקָצֶהוּ. וַיִּיקֶץ שְׁלֹמֹה וַיֵּתֶר מִמְּקוֹמוֹ. וַיַּדַּע אֶת־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה לוֹ, וַיַּחֲרֹ אָפּוֹ. כִּי חַד הִכָּאֵב מָאֵד – כָּפִי הַמַּאֲכָלֶת! וְגַם אָפּוֹ בָּצַק וַיֵּאָדֶם כְּרֵמוֹן. וַיִּבְקֶשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּת הַמֶּרִי לַיִּסְרָה כְּזֹדוֹנָה; וַיַּחֲפֹשׂ וַיִּמְשֹׁשׁ – וַאֲיַנְנָה, כִּי עַד כֹּה וְעַד כֹּה וְהַפּוֹחֲזָה נִמְלָטָה עַל נַפְשָׁהּ וַתַּעֲלֶם. וְאַף הַמֶּלֶךְ עוֹדְנוּ תוֹפֵחַ וְצָבָה מְרַנֵּעַ לְרַנֵּעַ, וַיִּפְרֹץ לְרֹב, עַד הָיִיתוּ קָשׁוּא. וַיִּזְעַף לֵב הַמֶּלֶךְ בְּקִרְבּוֹ וְכָל־פָּנָיו הִפְכוּ חֹמֶץ. אַזְּ יִצְוֶה הַמֶּלֶךְ בְּחֻמָּתוֹ לְהַבְהִיל אֵלָיו אֶת־כָּל־הַדְּבוּרִים וְאֶת־כָּל־הַצָּרְעִים וְאֶת־כָּל־הַגָּזִים וְאֶת־כָּל־הַיִּתּוּשִׁים וְאֶת־כָּל־הַיִּבְחוּשִׁים וְאֶת־כָּל־הַבִּקּוֹת הַדִּקּוֹת וְהַדִּקּוֹת מִן הַדִּקּוֹת אֲשֶׁר בְּגִנוֹ וְאֲשֶׁר בְּכָל־סִבִּיבוֹתָיו, הַקְּרוּבִים וְהַרְחוּקִים. וַיִּחְרְדוּ מִקִּנְיָהֶם וּמִכְּנוּרֹתֵיהֶם כָּל־הַדְּבוּרִים וְכָל־הַצָּרְעִים וְכָל־הַיִּתּוּשִׁים וְכָל־יֵתֶר בְּנֵי הַזְּמוּמִים לְמִינֵיהֶם, וַיִּנְהָרוּ מֵאֲשֶׁרֵהֶם שֵׁם מִקְרֹב וּמִרְחוּק, וַיִּרְדּוּ אֶל הַמֶּלֶךְ מִחֲנוֹת מִחֲנוֹת, הַמוֹנִים הַמוֹנִים, כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרֹב, מִלִּפְנֵי מַלְכָּהּ וְנַחֲלִיָּה, מִחֲנֵה מִחֲנֵה וְנִגִּידוֹ, וְכָלֶם בְּהוֹלִים, וְכָלֶם הוֹמִים, וְכָלֶם מְזַמְּזִים, וְכָלֶם שׁוֹקֵקִים, מִשְׁתַּאֲמִים לְדַעַת: מָה הַדְּבָר? מַה־זֶּה וְעַל מַה־זֶּה?

וְהַמֶּלֶךְ בְּחֵרוֹת אָפּוֹ רָסַע בְּרִגְלָהּ וַיִּקְרָא:

”הֵס!”

וַדְּמַמַּת אֱלֹהִים נִפְלָה פִּתְאֵם בְּכָל־הַמִּחֲנוֹת. אֵין נֹדֵד כֶּנֶף וּמִזְמָזֵם. אַזְּ הִפִּירוּ וַיִּדְּעוּ כָלֶם כִּי אֶכּוּ גְדוֹל וְעָצוּם הָאֵף, עָצוּם וְרֹב עַד מָאֵד.

וְאַף הַמֶּלֶךְ פָּשָׁה בִּינְתִים הוֹסֵף וּפָשָׁה וְהִי כְּנָאֵד מִמֶּלֶךְ עַד שִׁפְתּוֹ חֲדוּדִי זְכוּכִית וּמִחֲטִים דִּקִּים וְלוֹהֲטִים הַבּוֹקָעִים לְצֵאתָ. וַיִּזְעַק הַמֶּלֶךְ בְּכֹאֲבוֹ וּבְחֻמָּת אָפּוֹ הַבוֹעֵר:

”מִי בָכֶם בֶּן הַבְּלִיעַל אוֹ בֵּת נַעֲוֹת הַמִּרְדּוֹת אֲשֶׁר מְלֹאוֹ לָבוֹ, אוֹ מְלֹאָה לָבָה, לַעֲשׂוֹת לַמֶּלֶךְ כֹּה!”

וּבְאִמּוֹר הַמֶּלֶךְ ”כֹּה!” וַיַּנֵּעַ בְּהוֹן יָדוֹ אֶל הַנָּאֵד, כְּמֹרָאָה בְּאֶצְבָּע: רֹאוּ, מָה עוֹלֵלְתֶם לַמֶּלֶךְ!

רַנֵּעַ הַחֲרִישׁוֹ הַדְּבוּרִים, כִּי נִדְּהֵמוּ מָאֵד מִפֶּחַד הַמֶּלֶךְ וְנִעְרָתוֹ; וְאוֹלָם בְּרַנֵּעַ הַשְּׁנֵי הַתְּאוּשָׁשׁוּ מַעֲט, וַתַּעֲבֹר הַמִּזָּה חֲרִישִׁית מִמִּחֲנֵה אֶל מִחֲנֵה, הַמִּנִּית מְבוֹכָה וְתִמְהוֹן לָבָב; הוּי, הוּי, מִי וְמִי עָשָׂה אֶת הַתּוֹעֲבָה? מִי הוּא זֶה־זֶה וְאִי־זֶה זֶה הוּא?

וְעַד הֵם מְזַמְּזִים חֲרַשׁ וְדְבוּרָה קִטְנָה הַתִּנְשָׁאָה מִקְרֹב הַמִּחֲנֵה, וַתִּישֹׁר וַתַּעֲף עַד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֹד וַתֹּאמֶר:

”הִנְנִי בְּיָדְךָ, אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! אֲנֹכִי הַחוֹטָאֵת!”

”אֵת?!” – נָהֵם שְׁלֹמֹה כְּפִיר וְאָפּוֹ כְּלִפִּיד יָבֵּר – עַל אֵף הַמֶּלֶךְ? וְלֹא יִגְרֹת מִפְּנֵי הָאֵף?

”אַל בָּאֵף, אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! חֲלִילָה לְבֵית אֲמִתָּה מִפֶּגַע בְּזֻדּוֹן בָּאֵף מְשִׁיחַ יָדַי, כִּי רַק מֵאוֹלֵת וּמִבְּלִי דַעַת. וְאַנִּי דְּבוּרָה קִטְנָה וְרַכָּה, יָמִי מִסָּפֵר, וְסִכְלָה, סִכְלָה אֲנִי מָאֵד. לֹא לְמִדְתִּי עוֹד דַּעַת לְהַבְחִין בֵּין אֵף לְפֶרַח וּבֵין אֵף לָאֵף. וְאַף כִּי אֵף אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר רִיחַ לוֹ כְּשׁוֹשָׁן וּמִרְאָה לוֹ כְּתַפּוּחַ. הַתִּחַשֵּׁב לְדְבוּרָה בֵּית לֹא בִּינוֹת לְחֻטָּאת, אִם בְּשׁוֹטָה אַחֲרֵי עֵינֶיהָ חֲמִידָה רַנֵּעַ אַחַד בְּלָבָה אֵף נִהְדֵּר וּמִפְאָר כְּזֶה, וַתַּעֲט אֵלָיו לִמָּץ מִמֶּנּוּ קֶרֶט צוּף?”

בְּחֹמֶץ פָּנֵי הַמֶּלֶךְ נִגְלוּ כֹה וְכֹה שְׁנֵים שְׁלֹשָׁה צִחְצוּחֵי דָבֶשׁ וְחֲצִי רַנֵּעַ נִדְּמָה כִּי בְּאֶחָד מִן הַקְּמִטִּים הַדִּקִּים אֲשֶׁר מְסֻבִּים לְזוּיוֹת שִׁפְתָיו כְּאֵלוֹ חֲתָרָה לַעֲלוֹת גַּם בֵּת־שְׁחוּק כָּל־שְׁהִיא. אֵין זֹאת כִּי אִם יִשְׁרָה בֵּית־הַדְּבוּרָה הַחֲרוּצָה בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ. וְאוֹלָם הַמֶּלֶךְ זָכַר כְּרַנֵּעַ אֶת־עֲזוֹזוֹ אָפּוֹ וַיִּרְעַם פָּנָיו וַיֹּאמֶר:

”וַיִּמָּה בְּפִיד עוֹד, הַפּוֹחֲזָה? רֹאָה אֲנִי כִּי שִׁפְתְּךָ אֲתֵּךְ. אֵין זֹאת כִּי אִם לִשְׁחַת אֶת־לְשׁוֹנְךָ מִזְּקִנְתְּךָ אֲשֶׁת לְפִידוֹת, מִנוֹחֲתָה כְּבוֹד.”

וְהַדְּבוּרָה הוֹסִיפָה אִמָּץ וַתִּדְבֹּר:

”וְלוֹ יְהִי כִּי חֻטָּאתִי, הֲאֵין תִּפְאָרֶת מְלָכִים נִשָּׂא פֶשַׁע? תִּקְטֹן וַתַּעֲזֹר נָא אֲפּוֹא הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ גַּם חֻטָּאת בֵּית אֲמִתְּךָ הַדְּלָה כְּקִטּוֹן שִׁכְלָה וְכִצְעָר יָמִיָּה וְהֶאֱרַכְתָּ לָהּ אֶת־אֶפְדָּךְ אֵךְ הַפַּעַם. וּמִי יוֹדֵעַ אִם לֹא יָבֹא יוֹם וּמִצָּא אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ חֶפֶץ וּמוֹעִיל גַּם בְּקִטְנַת אֶרֶץ כְּמוֹנִי וְהַשִּׁיבוֹתִי גְמוּלָה לְאֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ.”

וְהַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִצְהִילוּ כֹה אֶת־לֵב הַמֶּלֶךְ עַד כִּי סָרָה כְּמַעַט מַעְלֵיו כַּל־רוּחוֹ הַרְעָה, וּבִתְתּוֹ קוֹלוֹ בְּשִׁחוּק עָנָה וַיֹּאמֶר:

”אֵי עֲזַת מִצַּח? הֵבֶךְ יִמְצָא הַמֶּלֶךְ חֶפֶץ וּמוֹעִיל? אִם אֵת תִּגְמְלִי לוֹ? נוֹסִי כְּרַנֵּעַ, וְאִם אֵין...”

עוֹד הַדְּבָר בְּפִי הַמֶּלֶךְ וְהַדְּבוּרָה הַקִּטְנָה פָּרְשָׁה כְּנִפְּיָם וַאֲיַנְנָה.

וְאוֹלָם הַמֶּלֶךְ פֶּאֶשֶׁר הִחַל לַצִּחוּק, צִחוּק צָחֵק עַד אֵין כֹּחַ, וַיִּתְּנוּדֵד כְּלוּלָב בִּיד מְנַעֲנְעוֹ מִרַב צִחוּק, וּבִתְתּוֹ יָדָיו עַל חִלְצָיו קָרָא:

”הוּי, הוּי, סִמְכוּנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת! רְפֹדוֹנִי בְּתַפּוּחִים! הִשְׁמַעְתֶּם? הִיא תִּשָּׁיב גְמוּלָה לַמֶּלֶךְ!...”

וּכְטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בְּצִחוּקוֹ, וַיִּשָּׂא גַם לְכָל־הַדְּבוּרִים בְּעִבּוֹר הַדְּבוּרָה הַקִּטְנָה בֵּית הַחִיל וַיִּשְׁלַח מַעְלֵיו בְּשָׁלוֹם.

וְהַמֶּלֶךְ מִרַח בְּעֵצַת הָרֹפְאִים עַל אָפּוֹ אֶת־אֲשֶׁר מִרַח, וַיִּרְפָּא, וַיִּשָּׁב אָפּוֹ וַיְהִי כְּבִרְאשׁוֹנָה. וּבִרְבַּ הַיָּמִים וְלֹא זָכַר הַמֶּלֶךְ אֶת־בֵּית הַדְּבוּרִים וַיִּשְׁכַּחנָה.

א א א א א א א א א א ב ב ב ב ב ב ג ג ג ג ג ג ד ד ד ד ד ד
ה ה ה ה ה ה ו ו ו ו ו ו ז ז ז ז ז ז ח ח ח ח ח ח ט ט ט ט ט ט
ל ל ל ל ל ל מ מ מ מ מ מ נ נ נ נ נ נ ס ס ס ס ס ס ע ע ע ע ע ע
פ פ פ פ פ פ צ צ צ צ צ צ ק ק ק ק ק ק ר ר ר ר ר ר

ואלו ספרות בגובה הלטינית 1234567890 Latin height figures

"כל ימי - כך מספר בנימין השלישי בעצמו - כל ימי נתגדלתי בק"ק בטלון, דמתקריא טונוידיבקה, בה היתה הורתי ולידתי, בה למדתי ודעה קניתי, ובה נשאתי, למזל-טוב, את זוגתי הצנועה מרת זלדה תחיה." בטלון היא עיר קטנה באחד המקומות הנשכחים מרגל אדם, ודבר אין לה כמעט עם הישוב, וכשיזדמן לשם פעמים אחד מעוברי-דרך, משגיחים לו מן החלונות ומציצים מן החרכים, משתוממים ומשתאים: מי הוא זה ומאין זה, מה לו פה ומי לו פה, ולמה נתכוון בביאתו? מפני שביאה בעלמא בלא כלום אי אפשר, וכי לחנם נושא אדם את רגליו והולך ובה על לא דבר! מסתמא יש דברים בגו, ואין המקרה הזה אומר אלא דרשני - הבה נתחכמה לו!... והנה המולה וקול דברים ובטלונים נאספים - זה בא בחכמתו וזה בבקיאותו בהויות-העולם, ולהשערות וסברות אין קץ. ישישים עומדים ומספרים לדוגמא מעשה בפלוני ופלוני שנזדמנו לקק"ם בשנת כך וכך. מנבלים את פיהם במילי-דבדיחותא, שהשתיקה יפה להן. הגברים מחזיקים איש בפאת-זקנו ומשחקים; זקנות עושות עצמן כוע-סות וגוערות בהלצנים בנזיפה וגיחוך כאחד; נשים צעירות משפילות ראשן, יד לפה ושוחקות בתרועה. השיחה בענין זה מתגלגלת מבית לבית, ככדור של שלג, ובדרך הלוכה היא מתגדלת יותר ויותר עד שהיא מתגלגלת ובה ללשכת אחורי התנור בבית-המדרש, לאותו מקום שהוא מקלט לכל מיני שיחות וסודות בעסקי משפחה, במילי-דשמיא ובמילי-דעלמא - בעניני המדינות, בשומת עשרו של קורח ורכושו של רוטשילד ושאר הנגידים המפורס-מים, ובספורי-מעשיות על עשרת השבטים ועל "היהודים האדמונים" וכיוצא בהם - ושם יעיין בהם ועד מיוחד של בטלנים יהודים בעלי-צורה, שמפקירים נשיהם ובניהם ועוסקים בכל הענינים הללו באמת ואמונה, שלא על מנת לקבל שכר על טרחם ועמלם אפילו פרוטה אחת. מלשכת אותו בית-דין של מטה הענינים הולכים פעמים ועולים לבית-דין של מעלה על האיציטבא העליונה בבית-המרחץ ונחתכים שם במותב פני העיר ובעלי-הבתים החשובים. התוגר כמעט שלא היה נפגע פעם אחת בישיבה של מעלה זו, ואלמלא פרקליטים אחדים שהיו לו שם אותה שעה מי יודע מה היה בסופו, ורוטשילד העלוב אף הוא כמעט שלא הפסיד בענין רע ממון הרבה, כדי עשרה או עשרים מיליון, ונעשה נס ונתגברה החמימות על האיציטבא העליונה בהיסח-הדעת והיתה שעת רצון לזכות אותו בריוח מרובה של אלפי-אלפים אדומים בבת-אחת!

ובעצמם בני העיר בטלון רובם ככלם אביונים גדולים וקבצנים נוראים, לא עליכם, אבל הכל מודים שהם אביונים שמחים, קבצנים טובי-לב, ובעלי-בטחון משונים. כשאתה שואל את הבטלוני: רבי יהודי, במה אתה עוסק וממה אתה ניזון? הוא עומד מבולבל ואינו יודע מה להשיב. ולאחר שנתישבה דעתו עליו הוא משיב לך בגמגום כהאי לי שנא:

- ניזון, ממה אני ניזון, למשל? הבל הבלים! יש אלהים, אומר אני לך, למשל, היושב וזן את כל בריותיו בטובו הגדול. מזון לא חסר ואל יחסר לנו, אומר אני לך, למשל.

- אף על פי כן עסקך במה? איזו אומנות או פרנסה מן הפרנסות בידיך?

- יהי שם ה' מבורך. אני, כשם שאני לפניך בקומתי וצביוני, למשל, מתנה טובה יש לי מאת השם יתברך: פרקי נאה וקולי נעים! והריני עובר לפני התבה ומתפלל מוספים בימים הנוראים באחת העירות בסביבה זו. מוהל אומן אני ונוקד מצות, שאין דוגמתי בעולם, ופעמים מזווג זווגים אני, גם אחוזת-עולם לי - כמו שאתה רואה אותי, למשל - מקום לשבתי בבית הכנסת. אגב יש עמי בביתי - יהא נא הדבר כמוס עמנו - מעט משקה, למשל, יי"ש למכירה, שממשיך לי שפע פורתא, גם עז חולבת לי, אל תשלט בה עינא בישא, ואף היא תשפיע לי מעט מדדיה, וגם יש גואל קרוב לי בסביבה זו, איש אמיד ואדם חשוב, ואף הוא חונן ונותן, באונס או ברצון, וחוזר ונותן בשעת הדחק. וחוף לזה אני אומר לך, למשל, הבורא יתברך שמו הוא אב הרחמים וישראל רחמנים בני רחמנים, אומר אני לך, למשל, ומה יתאונן אדם חי?...!

אף על זה ראויים הבטלונים לשבח, שהם שמחים בחלקם ואינם מן המהדרין כל כך באכילה ובהלבשה. אפילו אם הקפוטה של שבת, למשל, קרועה ומדולדלת ושוליה מזוהמים בטיט - אין חוששין לכך, העיקר שהיא בגד משי ומבהקת, ואם היא נעשית ככברה קרעים-קרעים בכמה מקומות והעור מציץ בהם, מה איכפת לנו, ולמאי נפקא מינה? מי פתי יעמד ויסתכל בזה? ולא יהא זה כ"פּיאָעטס" - במה גרע כחו של עור-הגוף מעקבות מגולין, וכי תפוח-עקבו של אדם לאו עור ובשר הוא? פת קיבר ותבשיל של גריסין למי שיש לו - סעודה מספקת וטובה היא, ואין צורך לומר "חלה" של סולת נקיה עם צלי "רוסילפלייש" בערב-שבת, למי שזוכה לכך, זהו ודאי מאכל מלכים, שאין בעולם יפה ממנו. וכשאתה עומד לפנייהם ומספר, למשל, בשאר מטעמים ומיני מזונות, מלבד דגים ורוטב וצלי-קדירה ולפת, הרי דבריך נראים להם תמוהים ומשונים, וכל אחד מלגלג ואומר בדברי-חידודין כאלו אתה שוטה ומשטה בהם בדברי-הבאי - עורבא פרח, שכוי פרח באויר והטיל ביצה! חרוב שניטל לברכה בחמשה עשר בשבט, זהו אצלם המשובח בפירות הארץ, שאין כיוצא בו. כיון שרואים אותו - זכר ארץ-ישראל לפנייהם בא, מסתכלים ומסתכלים בו ונאנחים, עיניהם ליה ואומרים: הוי, ותולכנו, אבינו אב הרחמן, קוממיות - קו-ממיות בכל דקדוקיה וכוונותיה, לארצנו - שהחרובין מאכל עזים שם... ומעשה אדם מישראל, שהביא פעם אחת למקומנו תמר, ויהי לפלא, והיו כל בני העיר, למקטנם ועד גדולם, רצים לראותו. נטלו את החומש והראו בו באצבע, שהתמר, תמר זה, כתוב בתורה! אטו מילתא זוטרתא היא, זה התמר הרי הוא מארץ-ישראל!... הביטו לו - וארץ-ישראל נצנצה במחזה לנגד פניהם: הנה עוברים את הירדן! הנה מערת המכפלה! הנה קבר רחל אמנו! הנה כותל-מערבי! הנה טובלים ושולקים ביצים בחמי-טבריא! הנה עולים על הר-הזיתים, אוכלים חרובים ות-מרים עד בלי די, ונותנים לתוך הכלים מלא חפנים מעפר הארץ!... אוי, אוי, היו נאנחים, ועיניהם מקור דמעה.

וְהִי הַיּוֹם וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה תַּחַת תְּאֵנָה בְּגִנּוֹ, לָנוּס אֶת־תְּנוּמַת הַצְּהָרִים, וּשְׁנֵי שׁוֹמְרֵי רֹאשׁוֹ עוֹמְדִים עָלָיו דּוֹמִם מֵרֹאשׁוֹתָיו וּמִנִּפְנֵפִים בְּמִנִּיפּוֹת, לְהָשִׁיב מֵעָלָיו אֶת־הַזְּבוּבִים. וְהִי אַךְ נֶאֱחָזוּ שְׁמוֹרוֹת עֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲבֹר דְּבוּרָה קִטְנָה מְשׁוֹטְטָה, וְהִיא לֹא הִשְׁגִּיחָה בְּמִנִּיפּוֹת, וַתֵּרֶד וַתִּשָּׁב עַל אֵף הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲקָצֶהוּ. וַיִּיקֶץ שְׁלֹמֹה וַיֵּתֶר מִמָּקוֹמוֹ. וַיֵּדַע אֶת־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה לוֹ, וַיַּחֲרֹ אָפוֹ. כִּי חָד הַכָּאֵב מָאֵד – כִּפִּי הַמַּאֲכָלִת! וְגַם אָפוֹ בָּצַק וַיֵּאָדֶם כְּרֵמוֹן. וַיִּבְקֹשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּת הַמֶּרִי לַיִּסְרָה כְּזֹדוֹנָה; וַיַּחֲפֹשׂ וַיִּמְשֹׁשׁ – וַאֲיִנָּנָה, כִּי עַד כֹּה וְעַד כֹּה וְהַפּוֹחֲזֵת נִמְלָטָה עַל נִפְשָׁה וַתַּעֲלֶם. וְאַף הַמֶּלֶךְ עוֹדְנוֹ תוֹפֵחַ וְצֶבֶה מִרְגַּע לִרְגַּע, וַיִּפְרָץ לָרֵב, עַד הָיִיתוֹ כִּקְשׁוּאָה. וַיִּזְעַף לֵב הַמֶּלֶךְ בְּקִרְבּוֹ וּכְל־פָּנָיו הִפְכוּ חִמְץ.

אִזּוֹ יֵצְוֶה הַמֶּלֶךְ בְּחֻמָּתוֹ לְהִבְהִיל אֵלָיו אֶת־כָּל־הַדְּבוּרִים וְאֶת־כָּל־הַצָּרְעִים וְאֶת־כָּל־הַגְּזִים וְאֶת־כָּל־הַיִּתּוּשִׁים וְאֶת־כָּל־הַיִּבְחוּשִׁים וְאֶת־כָּל־הַבַּקּוֹת הַדִּקּוֹת מִן הַדִּקּוֹת אֲשֶׁר בְּגִנּוֹ וְאֲשֶׁר בְּכָל־סְבִיבוֹתָיו, הַקְּרוּבִים וְהַרְחוּקִים. וַיִּחְרְדוּ מִקִּיָּהֶם וּמִפּוֹרוֹתֵיהֶם כָּל־הַדְּבוּרִים וּכְל־הַצָּרְעִים וּכְל־הַיִּתּוּשִׁים וּכְל־יֵתֶר בְּנֵי הַזְּמֻזְמִים לְמִיָּגִיהֶם, וַיִּנְהָרוּ מֵאֲשֶׁרֵהֶם שֵׁם מִקְּרוֹב וּמִרְחוֹק, וַיִּרְדּוּ אֶל הַמֶּלֶךְ מִחֲנוֹת מִחֲנוֹת, הַמוֹנִים הַמוֹנִים, כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֵב, מִלֶּכָּה מִלֶּכָּה וְנִחִילָה, מִחֲנָה מִחֲנָה וְנִגִּידוֹ, וְכָלֶם בְּהוֹלִים, וְכָלֶם הוֹמִים, וְכָלֶם מְזֻמְזָמִים, וְכָלֶם שׁוֹקֵקִים, מִשְׁתָּאִים לְדַעַת: מָה הַדְּבָר? מַה־זִּזְזָה וְעַל מַה־זִּזְזָה? וְהַמֶּלֶךְ בְּחֵרוֹת אָפוֹ רָקַע בְּרָגֶל וַיִּקְרָא: "הִס!"

וְדַמְמַת אֱלֹהִים נִפְלָה פָּתָאם בְּכָל־הַמִּחְנוֹת. אִין נוֹדַד כִּנָּף וּמְזֻמְזָם. אִזּוֹ הִפִּירוֹ וַיֵּדַעוּ כָּלֶם כִּי אֶכֶן גְּדוֹל וְעֶצוֹם הָאֵף, עֶצוֹם וְרֵב עַד מָאֵד.

וְאַף הַמֶּלֶךְ פָּשָׂה בִּינְתִים הוֹסֵף וּפָשָׂה וַיְהִי כְּנֹאֵד מִמֶּלֶא עַד שִׁפְתּוֹ חֲדוּדֵי זְכוּכִית וּמַחֲסִים דִּקִּים וְלוֹהֲטִים הַבּוֹקָעִים לְצֵאתָ. וַיִּצָּעַק הַמֶּלֶךְ בְּכָאֵב וּבְחֻמָּת אָפוֹ הַבּוֹעֵר:

"מִי בָכָם בֶּן הַבְּלִיעַל אוֹ בֵּת נַעֲוֹת הַמֶּרְדּוֹת אֲשֶׁר מִלְּאוֹ לְבוֹ, אוֹ מִלְּאָה לְבָהּ, לַעֲשׂוֹת לְמֶלֶךְ כֹּה!" וּבְאִמּוֹר הַמֶּלֶךְ "כֹּה!" וַיִּנָּע בְּהוֹן יָדוֹ אֶל הַנֹּאֵד, כְּמִרְאָה בְּאֶצְבָּע: רְאוּ, מָה עוֹלְלָתָם לְמֶלֶךְ! רָגַע הַחֲרִישׁוֹ הַדְּבוּרִים, כִּי נִדְּהֻמוּ מָאֵד מִפְּחַד הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲרָתוּ; וְאוֹלָם בְּרָגַע הַשְּׁנִי הִתְאַוּשׁוּ מַעַט, וַתַּעֲבֹר הַמִּנָּה חֲרִישִׁית מִמִּחְנָה אֶל מִחְנָה, הַמִּנִּית מְבוּכָה וַתִּמְהוֹן לְבָב; הוּי, הוּי, מִי וְמִי עָשָׂה אֶת הַתּוֹעֲבָה? מִי הוּא זֶז־זִזְזָה וְאִי־זִזְזָה הוּא?

וְעַד הֵם מְזֻמְזָמִים חֲרַשׁ וּדְבוּרָה קִטְנָה הִתְנַשְּׂאָה מִקְּרֵב הַמִּחְנָה, וַתִּישֹׁר וַתַּעֲף עַד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֵד וַתֹּאמֶר: "הִנְנִי בִיָּדְךָ, אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! אֲנִכִּי הַחוּטָאִת!"

"אֵת? – נִהֵם שְׁלֹמֹה כְּכִפִּיר וְאָפוֹ כְּלִפִּיד יִבְעָר – עַל אֵף הַמֶּלֶךְ? וְלֹא יִגְרַת מִפָּנֵי הָאֵף?" "אֵל בָּאֵף, אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! חִלְיִלָה לְבֵית אֲמָתְךָ מִפִּגְעַת בְּזִדּוֹן בָּאֵף מְשִׁיחַ יְיָ, כִּי רַק מֵאֲוֵלֶת וּמִבְּלִי דַעַת. וְאִנִּי דְבוּרָה קִטְנָה וְרַכָּה, נִמִּי מִסִּפֵּר, וְסִכְלָה, סִכְלָה אֲנִי מָאֵד. לֹא לְמִדְתִּי עוֹד דַּעַת לְהִבְחִין בֵּין אֵף לְפִרְחָ וּבֵין אֵף לְאֵף. וְאַף כִּי אֵף אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר רִיחַ לוֹ כְּשׁוֹשָׁן וּמִרְאָה לוֹ כְּתַפּוּחַ. הַתַּחֲשֵׁב לְדְבוּרָה בֵּת לֹא בִינּוֹת לַחֲטָאִת, אִם בְּשׁוּטָה אַחֲרֵי עֵינֶיהָ חֲמִדָה רָגַע אֶחָד בְּלִבָּהּ אֵף נִהְדָּר וּמִפְּאָר כְּזֶה, וַתַּעַט אֵלָיו לְמַץ מִמֶּנּוּ קֶרֶט צוּף?" בְּחִמְץ פָּנֵי הַמֶּלֶךְ נִגְלוּ כֹה וְכֹה שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה צַחְצוּחֵי דָבֶשׁ וְחֲצִי רָגַע נִדְּמָה כִּי בְּאֶחָד מִן הַקְּמִטִּים הַדִּקִּים אֲשֶׁר מִסְבִּיב לְזוּיוֹת שִׁפְתָיו כָּאלוֹ חֲתָרָה לַעֲלוֹת גַּם בֵּת־בֵּת־שְׁחוֹק כְּל־שִׁהִיא. אִין זֹאת כִּי אִם יִשְׁרָה בֵּת־הַדְּבוּרָה הַחֲרוּצָה בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ. וְאוֹלָם הַמֶּלֶךְ זָכַר כְּרָגַע אֶת־עֲזוֹז אָפוֹ וַיִּרְעַם פָּנָיו וַיֹּאמֶר: "וַיִּמָּה בְּפִיד עוֹד, הַפּוֹחֲזֵת? רֹאֵה אֲנִי כִּי שִׁפְתְּךָ אֲתֵךְ. אִין זֹאת כִּי אִם לְקַחַת אֶת־לְשׁוֹנְךָ מִזְקַנְתְּךָ אֵשֶׁת לִפִּידוֹת, מְנוּחָתָה כְּבוֹד."

וְהַדְּבוּרָה הוֹסִיפָה אִמְץ וַתִּדְבֹּר: "וְלוֹ יְהִי כִּי חֲטָאִיתִי, הָאִין תִּפְאָרְתָּ מַלְכִּים נִשְׂא פִשְׁעִי? תִּקְטֹן וַתַּעֲצֹר נָא אָפוֹ הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ גַּם חֲטָאִית בֵּת אֲמָתְךָ הַדְּלָה כְּקִטְנָה שְׁכָלָה וְכָעָר נִמִּיָּה וְהָאֲרִכְתָּ לָהּ אֶת־אֶפְדָּךְ אֶדְ הַפַּעַם. וְמִי יוֹדַע אִם לֹא יָבֵא יוֹם וּמִצָּא אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ חִפֵּץ וּמוֹעִיל גַּם בְּקִטְנַת אֶרֶץ כְּמוֹנִי וְהַשִּׁיבוּתִי גְמוּל לְאֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ." הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִצְהִילוּ כֹה אֶת־לֵב הַמֶּלֶךְ עַד כִּי סָרָה כְּמַעַט מֵעָלָיו כְּל־רוּחוֹ הִרְעָה, וּבִתְתּוֹ קוֹלוֹ בְּשְׁחוֹק עָנָה וַיֹּאמֶר:

"אִי עֲזַת מִצַּח? הִבֵּךְ יִמְצָא הַמֶּלֶךְ חִפֵּץ וּמוֹעִיל? אִם אֵת תִּגְמְלִי לוֹ? נוֹסִי כְּרָגַע, וְאִם אִין..." עוֹד הַדְּבָר בְּפִי הַמֶּלֶךְ וְהַדְּבוּרָה הַקִּטְנָה פָּרְשָׁה כְּנִפִּים וְאִינָנָה. וְאוֹלָם הַמֶּלֶךְ כְּאֲשֶׁר הִחַל לְצַחוֹק, צַחוֹק צַחֵק עַד אִין כֹּחַ, וַיִּתְנוּדַד כְּלוּלָב בִּיד מִנְעֲנֵעוֹ מִרְבַּ צַחוֹק, וּבִתְתּוֹ יָדָיו עַל חִלְצֵי קֶרֶא:

"הוּי, הוּי, סְמִכּוֹנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת! רִפְדוֹנִי בְּתַפּוּחִים! הִשְׁמַעְתָּם? הִיא תִּשְׁיֵב גְמוּל לְמֶלֶךְ!..." וְכִטּוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בְּצַחוֹקוֹ, וַיִּשָּׂא גַם לְכָל־הַדְּבוּרִים בְּעֵבֹר הַדְּבוּרָה הַקִּטְנָה בֵּת הַחִיל וַיִּשְׁלַח מֵעָלָיו בְּשָׁלוֹם. וְהַמֶּלֶךְ מִרְחַב בְּעֵצַת הַרְוָפָאִים עַל אָפוֹ אֶת־אֲשֶׁר מִרְחַ, וַיִּרְפָּא, וַיִּשָּׁב אָפוֹ וַיְהִי כְּבִרְאשׁוֹנָה. וּבָרֵב הַיָּמִים וְלֹא זָכַר הַמֶּלֶךְ אֶת־בֵּת הַדְּבוּרִים וַיִּשְׁכַּחָהּ.